

בס"ד

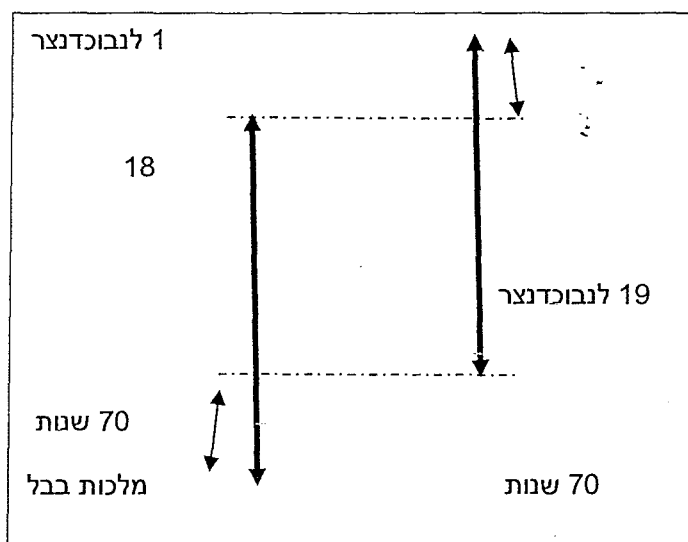
Young Israel of Woodmere

THANKSGIVING WEEK OF LEARNING AT THE OU ISRAEL CENTER

**LONGING AND LAUGHING AT SEVENTY:
DREAMS AND PROPHECIES REVISITED**

חלומות ונבואות: מדינת ישראל בגיל שבעים

I HISTORICAL BACKGROUND:

605 BCE – 4th yr. Yehoyakim – Nebuchadnezzar conquers Jerusalem

597 BCE – Exile of Jehoiachin

586 BCE – Destruction of Jerusalem and the temple; mass deportation of Judeans to Babylon

585 BCE – Assassination of Gedaliah

561-60 BCE – Release of exiled king Jehoiachin (first edition of Primary History)

559 BCE – Cyrus the Great (559-30) comes to Persian throne

539 BCE – Cyrus Conquers Babylon – ACHAEMENID Empire

538 BCE – Edict of Cyrus ; First Return under Sheshbazzar

530 BCE – Cambyses (530-522) – succeeds Cyrus, unexpectedly dies ca. July 522

522 BCE – Revolt of Gaumata (Bardiya or Smerdis) and problems of accession; Darius I (the Great) takes office (522-486), organizes satrapies

522 -21 BCE Darius consolidates his empire; Zerubbel appointed governor in Yehud

520 BCE – Work begins (again) on the rebuilding of the Jerusalem temple; Temple reFOUNDATION ceremony (24 Kislev)

518 BCE – Darius decrees codification and authority of Egyptian laws (autonomy?)

516 – Temple rededication

II PROPHETS & DREAMERS:

(1) ספר ירמיהו פרק כה

א הדבר אשר-היה על-ירמיהו, על-כל-עם יהודה, בשנה הרבעית, ליהויקים בן-יאשיהו מלך יהודה: היא, השנה הראשנית, לנבוכדראצר, מלך בבל. ב אשר דבר ירמיהו הנביא, על-כל-עם יהודה, ואל כל-ישבי ירושלים, לאמר. ג מן-שלוש עשרה שנה ליאשיהו בן-אמון מלך יהודה ועד היום הזה, זה שלש ועשרים שנה, היה דבר-יהוה, אלי; וידבר אליכם אשפים ודבר, ולא שמעתם. ד ושלח יהוה אליכם את-כל-עבדיו הנביאים, השפס ושלח--ולא שמעתם; ולא-הטיתם את-אזניכם, לשמע. ה לאמר, שובו-נא איש מדרכו הרעה ומרע מעלליכם, ושובו-על-האדמה, אשר נתן יהוה לכם ולאבותיכם--למן-עולם, ועד-עולם. ו ואל-תלכו, אחרי אלהים אחרים, לעבדם, ולהשתחות להם; ולא-תכעיסו אותי במעשה ידיכם, ולא ארע לכם. ז ולא-שמעתם אלי, נאם-יהוה, למען {הכעסוני {הכעיסני) במעשה ידיכם, לרע לכם. } פ

ח לכן, כה אמר יהוה צבאות: יעו, אשר לא-שמעתם את-דברי. ט הנני שלח ולקחתי את-כל-משפחות צפון נאם-יהוה, ואל-נבוכדראצר מלך-בבל עבדי, והבאתים על-הארץ הזאת ועל-ישביה, ועל כל-הגוים האלה סביב; והחרמתים--ושמתים לשמה ולשרקה, ולחרבות עולם. י והאבדתי מהם; קול ששון וקול שמחה, קול חתן, וקול פלה--קול רמים, ואור נר. יא והיתה כל-הארץ הזאת, לחרבה לשמה; ועבדו הגוים האלה, את-מלך בבל-שבועים שנה. יב והיה כמלאות שבועים שנה אפקד על-מלך-בבל ועל-הגוי ההוא נאם-יהוה, את-עונם--ועל-ארץ כשדים; ושמתני אתו, לשממות עולם. יג והבאתי (והבאתי) על-הארץ ההיא, את-כל-דברי אשר-דברתי עליה--את כל-הכתוב בספר הזה, אשר-נבא ירמיהו על-כל-הגוים. יד כי עבדו-בם גם-המה גוים רבים, ומלכים גדולים; ושלמתי להם כפעלם, וכמעשה ידיהם

(2) ספר דברי הימים ב פרק לו

כב ובשנת אחת, לכורש מלך פרס, לכלות דבר-יהוה, בפי ירמיהו--העיר יהוה, את-רוח כורש מלך-פרס, וינעבר-קול בכל-מלכותו, וגם-במכתב לאמר. { ס } כג כה-אמר כורש מלך פרס, כל-ממלכות הארץ נתן לי יהוה אלהי השמים, והוא-פקד עלי לבנות-לו בית, בירושלים אשר ביהודה: מי-בכם מכל-עמו, יהוה אלהיו עמו--וינעל

(3) ספר זכריה פרק א

א בחדש, השמיני, בשנת שתיים, לדרוש--היה דבר-יהוה, אל-זכריה בן-ברכיה, בן-עזו הנביא, לאמר. ב קצף יהוה על-אבותיכם, קצף. ג ואמרת אלהם, כה אמר יהוה צבאות, שובו אלי, נאם יהוה צבאות--ואשוב אליכם, אמר יהוה צבאות. ד אל-תהיו כאבותיכם אשר קראו-אליהם הנביאים הראשנים לאמר, כה אמר יהוה צבאות, שובו נא מדרכיכם הרעים, ומעלליכם (ומעלליכם) הרעים; ולא שמעו ולא-הקשיבו אלי, נאם-יהוה. ה אבותיכם, אנה-הם; ונהבאים--הלעולם, יחיו. ו אד דברי וחקי, אשר צויתי את-עבדי הנביאים, הלוא השיגו, אבותיכם; וישובו ויאמרו, כאשר זמם יהוה צבאות לעשות לנו, כדרךנו וכמעללינו, כן עשה אתנו. { ס } ז ביום עשרים וארבעה לעשתי-עשר חדש, הוא-חדש שבט, בשנת שתיים, לדרוש--היה דבר-יהוה, אל-זכריה בן-ברכיה, בן-עזו הנביא, לאמר. ח ראיתי הלילה, והנה-איש רכב על-סוס אדם, והוא עמד, בין ההדסים אשר במצלה; ואחריו סוסים אדמים, שרקים ולבנים. ט ואמר, מה-אלה אדני; ויאמר אלי, המלאך הדבר בי, אני אראן, מה-המה אלה. י ויעו, האיש העמד בין-ההדסים--ויאמר: אלה אשר שלח יהוה, להתהלך בארץ. יא ויעו את-מלאך יהוה, העמד בין ההדסים, ויאמרו, התהלכנו בארץ; והנה כל-הארץ, ישבת ושקטת. יב ויעו מלאך-יהוה, ויאמר, יהוה צבאות, עד-מתי אתה לא-תרחם את-ירושלים ואת ערי יהודה--אשר זעמתה, זה שבועים שנה. יג ויעו יהוה, את-המלאך הדבר בי--דברים טובים: דברים, נחמים. יד ויאמר אלי, המלאך הדבר בי, קרא לאמר, כה אמר יהוה צבאות: קנאתי לירושלים ולציון, קנאה גדולה. טו וקצף גדול אני קצף, על-הגוים השאננים, אשר אני קצפתי מעט, והמה עזרו לרעה. טז לכן כה-אמר יהוה, שבתי לירושלים

בְּרַחֲמִים--בֵּיתִי יִבְנֶה בָּהּ, נֶאֱמַר יְהוָה צְבָאוֹת; וְקוֹה (וְקוֹ) יִנְטֶה, עַל-יְרוּשָׁלַם. יִז עוֹד קָרָא לֵאמֹר, כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת, עוֹד תִּפּוּצְנָה עָרִי, מְטוֹב; וְנַחֵם יְהוָה עוֹד אֶת-צִיּוֹן, וּבָחַר עוֹד בִּירוּשָׁלַם.

(4) תלמוד בבלי מסכת תענית דף כג עמוד א

תנו רבנן: פעם אחת יצא רוב אדר ולא ירדו גשמים. שלחו לחוני המעגל: התפלל וירדו גשמים! התפלל ולא ירדו גשמים. עג עוגה ועמד בתוכה, **כדרך שעשה חבקוק הנביא**, שנאמר על משמרתו אעמדה ואתיצבה על מצור וגוי. אמר לפניו: רבונו של עולם! בניך שמו פניהם עלי שאני כבן בית לפניך, נשבע אני בשמך הגדול שאיני זו מכאן עד שתרחם על בניך. התחילו גשמים מנטפין, אמרו לו תלמידיו: רבי, ראינוך ולא נמות. כמדומין אנו שאין גשמים יורדין אלא להתיר שבועתך. אמר: לא כך שאלתי, אלא גשמי בורות שיחין ומערות. ירדו בזעף, עד שכל טפה וטפה כמלא פי חבית. ושיערו חכמים שאין טפה פחותה מלוג. אמרו לו תלמידיו: רבי, ראינוך ולא נמות. כמדומין אנו שאין גשמים יורדין אלא לאבד העולם. אמר לפניו: לא כך שאלתי, אלא גשמי רצון ברכה ונדבה. ירדו כתיקן, עד שעלו כל העם להר. הבית מפני הגשמים. אמרו לו: רבי, כשם שהתפללת שירדו, כך התפלל וילכו להם. אמר להם: כך מקובלני שאין מתפללין על רוב הטובה. **אף על פי כן, הביאו לי פר הודאה. הביאו לו פר הודאה. סמך שתי ידיו עליו, ואמר לפניו: רבונו של עולם! עמך ישראל שהוצאת ממצרים** אינן יכולין לא ברוב טובה ולא ברוב פורענות, כעסת עליהם - אינן יכולין לעמוד, השפעת עליהם טובה - אינן יכולין לעמוד, יהי רצון מלפניך שיפסקו הגשמים ויהא ריוח בעולם. מיד נשבה הרוח ונתפזרו העבים, וזרח החמה, ויצאו העם לשדה והביאו להם כמהין ופטרויות. שלח לו שמעון בן שטח: **אלמלא חוני אתה - גוזרני עליך נידוי. שאילו שנים כשני אליהו שמפתחות גשמים בידו של אליהו לא נמצא שם שמים מתחלל על ידך?** אבל מה אעשה לך שאתה מתחטא לפני המקום ועושה לך רצונך, כבן שמתחטא על אביו ועושה לו רצונו. ואומר לו: אבא, הוליכני לרחצני בחמין, שטפני בצונן, תן לי אגוזים, שקדים, אפרסקים, ורמונים - ונותן לו. ועליך הכתוב אומר ישמח אביך ואמך ותגל יולדתיך.

אמר רבי יוחנן: כל ימיו של אותו צדיק היה מצטער על מקרא זה **שיר המעלות בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים**. אמר: **מי איכא דניים שבעין שנין בחלמא?** יומא חד הוה אזל באורחא, חזייה לההוא גברא דהוה נטע חרובא, אמר ליה: האי, עד כמה שנין טעין? - אמר ליה: **עד שבעין שנין**. - אמר ליה: פשיטא לך דחייית שבעין שנין? - אמר ליה: האי [גברא] עלמא בחרובא אשכחתי, כי היכי דשתלי לי אבהתי - שתלי נמי לבראי. יתיב, קא כריך ריפתא, אתא ליה שינתא, נים. אהדרא ליה משוניתא, איכסי מעינא, **וניים שבעין שנין**. כי קם חזייה לההוא גברא דהוה קא מלקט מינייהו. אמר ליה: את הוא דשתלתיה? - אמר ליה: בר בריה אנא. אמר ליה: **שמע מינה דניימי שבעין שנין**. הזא לחמריה דאתיילידא ליה רמכי רמכי. אזל לביתיה, אמר להו: בריה דחוני המעגל מי קיים? - אמרו ליה: בריה ליתא, בר בריה איתא. אמר להו: אנא חוני המעגל. לא הימנוהו. אזל לבית המדרש, שמעינהו לרבנן דקאמרי: נהירן שמעתתין כבשני חוני המעגל, דכי הוי עייל לבית מדרשא, כל קושיא דהוה להו לרבנן הוה מפרק להו. אמר להו: אנא ניהו, ולא הימנוהו, ולא עבדי ליה יקרא כדמבעי ליה, חלש דעתיה, בעי רחמי ומית. אמר רבא, היינו דאמרי אינשי: או חברותא או מיתותא

Rabbi Yohanan said: All the days of the life of that righteous man, Honi, he was distressed over the meaning of this verse: "A song of Ascents: When the Lord brought back those who returned to Zion, we were like those who dream" (Psalms 126: 1). He said to himself: **Is there really a person who can sleep and dream for seventy years? How is it possible to compare the seventy-year exile in Babylonia to a dream?** One day, he was walking along the road when he saw a certain man planting a carob tree. Honi said to him: This tree, after how many years will it bear fruit? The man said to him: It will not produce fruit until seventy years have passed. Honi said to him: Is it obvious to you that you will live seventy years, that you expect to benefit from this tree? He said to him: That man himself found a world full of carob trees. Just as my ancestors planted for me, I too am planting for my descendants. Honi sat and ate bread. Sleep overcame him and he slept. A cliff formed around him, and he disappeared from sight and slept for seventy years. When he awoke, he saw a certain man gathering carobs from that tree. Honi said to him:

Are you the one who planted this tree? The man said to him: I am his son's son. Honi said to him: I can learn from this that I have slept for seventy years, and indeed he saw that his donkey had sired several herds during those many years. Honi went home and said to the members of the household: Is the son of Honi HaMe'aggel alive? They said to him: His son is no longer with us, but his son's son is alive. He said to them: I am Honi HaMe'aggel. They did not believe him. He went to the study hall, where he heard the Sages say about one scholar: His halakhot are as enlightening and as clear as in the years of Honi HaMe'aggel, for when Honi HaMe'aggel would enter the study hall he would resolve for the Sages any difficulty they had. Honi said to them: I am he, but they did not believe him and did not pay him proper respect. Honi became very upset, prayed for mercy, and died. Rava said: This explains the folk saying that people say: Either friendship or death, as one who has no friends is better off dead.

5 תלמוד בבלי מסכת מכות דף כד ע"ב

שוב פעם אחת היו עולין לירושלים כיון שהגיעו להר הצופים קרעו בגדיהם כיון שהגיעו להר הבית ראו שועל שיצא מבית קדשי הקדשים התחילו הן בוכין ור"ע מצחק אמרו לו מפני מה אתה מצחק אמר להם מפני מה אתם בוכים אמרו לו מקום שכתוב בו והזר הקרב יומת ועכשיו שועלים הלכו בו ולא נבכה אמר להן לכך אני מצחק דכתיב ואעידה לי עדים נאמנים את אוריה הכהן ואת זכריה בן יברכיהו וכי מה ענין אוריה אצל זכריה אוריה במקדש ראשון וזכריה במקדש שני אלא תלה הכתוב נבואתו של זכריה בנבואתו של אוריה באוריה כתיב לכן בגללכם ציון שדה תחרש [וגו'] בזכריה כתיב עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלם עד שלא נתקיימה נבואתו של אוריה הייתי מתיירא שלא תתקיים נבואתו של זכריה עכשיו שנתקיימה נבואתו של אוריה בידוע שנבואתו של זכריה מתקיימת בלשון הזה אמרו לו עקיבא נחמתנו עקיבא נחמתנו

Another time, they were ascending to Jerusalem. When they came to Har haTzofim, they tore their clothes. When they reached the Temple Mount, they saw a fox emerging from the place of the Holy of Holies. They started to cry, but Rabbi Akiva was laughing. The other sages said to him, Why are you laughing? He said to them, Why do you weep? They replied The place about which was written (Numbers 1,51) "and the non-Kohen that draws near shall be put to death", is now a haunt of foxes and we should not weep! He replied That is why I laugh. It is written (Isaiah 8,2) "and I will take unto Me faithful witnesses to record, Uriah the priest, and Zechariah the son of Yeberechiah." Now what was the connection between Uriah and Zechariah? Uriah was during the period of the First Temple, and Zechariah was during the period of the Second Temple. Rather, the verse was making the prophecy of Zechariah dependent on the prophecy of Uriah. Regarding Uriah, it is written, (Micah 3,12) Therefore shall Zion for your sake be plowed etc.". Regarding Zechariah it is written (Zechariah 8,4) "There shall yet old men and old women sit in the broad places of Jerusalem. Until the prophecy of Uriah was fulfilled, I was afraid that the prophecy of Zechariah would likewise be unfulfilled. Now that the prophecy of Uriah was fulfilled, I know that the prophecy of Zechariah will be fulfilled. In this way they answered him, Akiva, you have consoled us. Akiva, you have consoled us.

6 ספר זכריה פרק ח

א ויהי דבר-יהנה צבאות, לאמר. ב כה אמר יהנה צבאות, קנאתי לציון קנאה גדולה; וחמה גדולה, קנאתי לה. ג כה, אמר יהנה, שבתאי אל-ציון, ושכנתי בתוך ירושלם; ונקראה ירושלם עיר האמת, והר-יהנה צבאות הר הקדש. {ס} ד כה אמר, יהנה צבאות, עד ישבו זקנים וזקנות, ברחבות ירושלם; ואיש משענתו בידו, מרב ימים. ה ורחבות העיר ימלאו, ילדים וילדות, משחקים, ברחבתיה. {ס} ו כה אמר, יהנה צבאות, כי יפלא בעיני שארית העם הזה, בימים ההם--גם-בעיני, יפלא, נאם, יהנה צבאות

7 ספר ירמיהו פרק לב

כו ויהי, דבר-יהנה, אל-ירמיהו, לאמר. כז הנה אני יהנה, אלהי כל-בשר--הממני, יפלא כל-דבר. כח לכו, כה אמר יהנה: הנני נתן את-העיר הזאת ביד הפשדים, וביד נבוכדראצר מלך-בבל--ולכדה. כט ובאו הפשדים,

הנלחמים על-העיר הזאת, והציתו את-העיר הזאת באש, ושרכוה; ואת הבתים אשר קטרו על-גגותיהם לבעל, והסכו נסכים לאלהים אחרים--למען, הכעסני. ל-כי-היו בני-ישראל ובני יהודה, אד עשים הרע בעיני--מנערתיהם: כי בני-ישראל, אד מכעסים אתי במעשה נדיהם--נאם-יהוה. לא כי על-אפי ועל-חמתי, היתה לי העיר הזאת, למן-היום אשר בנו אותה, ועד היום הזה--להסירה, מעל פני. לב על-כל-רעת בני-ישראל ובני יהודה, אשר עשו להכעסני, המה מלכיהם שריהם, כהנייהם ונביאיהם; ואיש יהודה, וישבי ירושלים. לג ויפנו אלי ערף, ולא פנים; ולמד אתם השכם ולמד, ואינם שמעים לקחת מוסר. לד וישומו שקוציהם, בבית אשר-נקרא-שמי עליו--לטמאו. לה ויבנו את-במות הבעל אשר בגיא בן-הנס, להעביר את-בניהם ואת-בנותיהם למלד, אשר לא-צויתים ולא עלתה על-לבי, לעשות התועבה הזאת--למען, החטי את-יהודה. {ס} לו ועתה, לכן כה-אמר יהוה אלהי ישראל: אל-העיר הזאת--אשר אתם אמרים נתינה ביד מלד-בבל, בחרב וברעב ובדבר. לו הנני מקבצם מכל-הארצות, אשר הדחתים שם באפי ובחמתי ובקצף גדול; והשבתיים אל-המקום הזה, והשבתיים לבטח. לח והיו לי, לעם; ואני, אהיה להם לאלהים. לט ונתתי להם לב אחד, ודרך אחד, ליראה אותי, כל-הימים--לטוב להם, ולבניהם אחריהם. מ וכרתי להם, ברית עולם, אשר לא-אשוב מאחריהם, להטיבי אותם; ואת-יראתי אתן בלבבם, לבלתי סור מעלי. מא וששתי עליהם, להטיב אותם; ונטעתי בארץ הזאת, באמת--בכל-לבי, ובכל-נפשי. {ס} מב כי-כה, אמר יהוה, כאשר הבאתי אל-העם הזה, את-כל-הרעה הגדולה הזאת--כן אנכי מביא עליהם, את-כל-הטובה, אשר אנכי, דבר עליהם. מג ונקנה השדה, בארץ הזאת--אשר אתם אמרים, שקמה היא מאין אדם ובהמה, נתנה, ביד הכשדים. מד שדות בכסף יקנו, וכתוב בספר וחתום והעד עדים, בארץ בנימן ובסביבי ירושלים ובצרי יהודה ובצרי ההר, ובצרי השפלה ובצרי הנגב: כי-אשיב את-שבותם, נאם-יהוה.

8 הרב אברהם יצחק הכהן קוק, אלומה ה'תרצ"ו

אבל טהורי לב המה יראו את רבי עקיבא בגדלו, את ר"ע המשחק בראותו ששועל יוצא מבית קה"ק יען כי לנפשו הרוממה קרוב היה העתיד הרחוק, את ר"ע המלא צהלה לקול המונה של רומי מפני שהאהבה האלוקית הנובעת מעומק לבו הרחב כים הורתהו, עד כדי מלא ציור חי כי רומא ואלילה כליל יחלופו ואור ציון לעד יזרח. האהבה בתענוגים למחזה העתיד בוודאי תמלא כל כך את לבו הטהור עד כי לא הניחה לו מקום גם להנחת לב על ההווה המרעיד, שהכירו רק בעב קל העובר על פני החמה, הברה בשחקים, ורק מפי האיש שנשמתו יצאה באחד נאה להיאמר שכל הכתובים קודש ושיר השירים קודש קודשים!

We may appreciate Rabbi Akiva's greatness of soul from the following story. When a group of scholars saw a fox scampering in the ruins where the holy Temple once stood, they shed tears at this sight of bleak desolation. Rabbi Akiva, however, astounded his companions by laughing. He understood that, just as the prophecies of destruction had come to pass, the prophecies of redemption will also be fulfilled. For this spiritual giant, the distant future was as real and palpable as the present reality. His unshakable faith and vision was rooted in a profound love of God. This love so filled his pure heart that the future was a certain reality, leaving no room to mourn over the disasters of the present. For Rabbi Akiva, the tragedies of the day were but a thin cloud, casting fleeting shadows under the brilliant daytime sun. Only such a lofty soul could confidently proclaim, "The entire Bible is holy. But the Song of Songs is the Holy of Holies."

9 בבא בתרא יב ע"א-ב

אמר רבי אבדימי דמן חיפה: מיום שחרב בית-המקדש, ניטלה נבואה מן הנביאים וניתנה לחכמים

א"ר יוחנן: מיום שחרב בית-המקדש, ניטלה נבואה מן הנביאים וניתנה לשוטים ולתינוקות

10 ספר ירמיהו פרק כג

כה שמעתי, את אשר-אמרו הנבאים, הנבאים בשמי שקר, לאמר: חלמתי, חלמתי. כו עד-מתי, היש בלב הנבאים--נבאי השקר; ונביאי, תרמת לבם. כז החשבים, להשפית את-עמי שמי, בחלומתם, אשר יספרו איש לרעהו--כאשר שקחו אבותם את-שמי, בבעל. כח הנביא אשר-אתו חלום, יספר חלום, ואשר דברי אתו, ידבר דברי אמת: מה-לתבן את-הבד, נאם-יהוה. כט הלוא כה דברי פאש, נאם-יהוה; וכפטיש, יפצץ סלע. {ס} ל לכן הנני על-הנבאים, נאם-יהוה, מגנבי דברי, איש מאת רעהו. לא הנני על-הנבאים, נאם-יהוה, חלקחים לשונם, וינאמו נאם. לב הנני על-נבאי חלמות שקר, נאם-יהוה, ויספרו ויתעו את-עמי, בשקריהם ובפחזותם;

וְאֵנְכִי לֹא-שִׁלַּחְתִּים וְלֹא צוּיַתִּים, וְהוֹעִיל לֹא-יֹעִילוּ לְעַם-הַזֶּה--נְאֻם-יְהוָה. לֵךְ וְכִי-יִשְׁאַלְךָ הָעָם הַזֶּה אוֹ-הַנְּבִיא אוֹ-כֹהֵן, לֵאמֹר, מַה-מִּשְׁא, יְהוָה--וְאִמְרַתְּ אֲלֵיהֶם אֶת-מַה-מִּשְׁא, וְנִטְשִׁתִּי אֶתְכֶם נְאֻם-יְהוָה

11) ספר איוב פרק ד

יג. בְּשֹׁעֲפִים, מִחֲזִינֹת לָיְלָה; בְּנִפְל תִּרְדָּמָה, עַל-אֲנָשִׁים

יז. יָד פֶּחַד קָרְאֵנִי, וּרְעָדָה; וְרַב עֲצֻמֹתַי הִפְחִיד

טו. וְרוּחַ, עַל-פְּנֵי זַחְלָף; תִּסְמֹר, שְׁעַרְת בְּשָׂרִי

יט. יַעֲמֹד, וְלֹא-אֶפִּיר מִרְאֵהוּ-- תִּמְוֶנָה, לְנֶגֶד עֵינַי

דְּמָמָה וְקוֹל אֲשַׁמָּע

12) אורות - זרעונים - ב. חכם עדיף מנביא - רב קוק

בנוהג שבעולם, המשוררים והמליצים מתארים יפה את הדרת החיים בכלל, את כל פנותיהם היפות ביחוד הכוללות זרם רב וטלחיים מרובה, הם יודעים גם להציג לראוה את הכעור הכללי של הקלקולים שבחיים ולמחות נגדם בכל תוקף. אבל לחדור לתוך-תוכם של כל הגורמים הפרטיים, איך מכשירים את החיים ומעמידים אותם על הבסיס הטוב ואיך משמרים אותם מכל קלקלה גם קטנה שבקטנות, שסופה להעלות שרטון גדול ולהרס הרבה מאד, דבר זה אין לו עסק עם כח המדמה החם והעז, כי אם עם החכמה המדיקת. כאן תחל עבודת הרופאים, החסכנים, המודדים, השופטים, וכל החכמים המעשיים.

למעלה מזה. הנבואה ראתה את זרם הקלקלה הגדולה של עבודה-זרה בישראל ומחתה נגדו בכל עז, את הדרת נעם ד' אחד אלהיו ותתארהו בכל יופי וזהר, את ההשחתה של כל הפרעות המוסריות, ריצוץ דלים עושק אביונים, רצח ונאוף, חמס ושוך, ותמלא רוח אלהים להושיע ולגדור ברום שיח קודש.

השערות הדקות, שמהן מצטרפות עבות העגלה של החטאת, גידיהחיים הדקים, שמהם ישורגו מזרקיהדם הגדולים, אלה המה המסתרים הצפונים מעין כל נביא וחווה. המצות המעשיות כולן ופרטי הלכותיהן, בכל דיוקם הנמרץ, איך בהמשך-הזמן עלידי קיומם ותלמודם, הרגלם וחבתם, יצא הנעם הפנימי החבוי בהם, וזרם-החיים האלהי הטהור יגרש בעזו את חשכת עבודת אלילים מבלי תוכל עוד קום, ואיך העזיבה האטית המזלזלת במעשים, בענפים ודיוקים. מפתחת דרך של הרס, מאבדת את הכלים שבם יקלט הרוח העליון, וממילא יצר לב האדם, הדמיון המתעה המלא ציצי זהר מבחוץ ואבק רעל מבפנים, הוא הולך ועולה מאליו, - דבר זה לא נתן לנבואה בכלל, לנבואה של אספקלריא שאינה מאירה. אמנם נתן לנבואתו של משה, אותה הנבואה של פה אל פה, של אספקלריא המאירה, שרק היא יכולה לראות עזם של הכללים ודיקנותם של

הפרטים כאחד. אבל לא קם כמוהו "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה אשר ידעו ד' פנים אל פנים". והוצרכה עבודת הכללים להמסר לנביאים ועבודת הפרטים לחכמים. וחכם עדיף מנביא, מה שלא עשתה הנבואה, בכלי מלחמתה החוצבים להבות אש לבער מישראל עבודת אלילים ולשרש אחרי עיקרי ההשפלות היותר גרועות של עשק וחמס, של רצח וזמה, רדיפת שחד ושלמונים, עשו החכמים בהרחבת התורה, בהעמדת תלמידים הרבה ובשנון החקים הפרטיים ותולדותיהם. "הליכות עולם לו, אל תקרי הליכות אלא הלכות".

במשך הזמן הרב נתגבר עסק החכמים על עסק הנביאים והנבואה נסתלקה, ארכו הימים והכללים החלו להתרופף, נבלעו בהפרטים ולא יראו החוצה. על כן באחרית הימים שצמיחת מהלך שיבת אור הנבואה תתחיל להופיע, "אשפוך את רוחי על כל בשר", אז שנאת הפרטים תתגבר, "חכמת סופרים תסרה, ואנשי הגבול, אלו תלמידי חכמים שמשוימים גבול לדבריהם, ילכו מעיר לעיר ולא יחוננו" עד אשר לא כפריבוסר כי אם כבכורים מלאים טל וחיים יצאו הניצוצות של התחלת אור הנבואה מנרתיקם, וזו תכיר בכללה את גדל פעולת החכמה ובענות צדק תקרא: "חכם עדיף מנביא", "חסד ואמת נפגשו צדק ושלוש נשקו, אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף, גם ד' יתן הטוב וארצנו נתן יבולה" ונשמתו של משה תשוב להופיע בעולם.

The following passage appears in Rav Kook's notebook:

And I am attentive and I listen from the depths of my soul, from the feelings of my heart, the voice of Hashem calls. And I am terrified with a great fear — have I descended as such that I will become a false prophet, to say Hashem sent me and the word of Hashem has not appeared to me? And I listen to the voice of my soul stirring, the sprouts of prophecy are growing, and the children of prophets are arising, the spirit of prophecy is traveling in the land, searching for itself a refuge, seeking mighty ones, full of strength and holiness, they will know to digest the matter, the truth they will tell, they will relate how the word of Hashem was revealed to them, they will not lie or flatter others, their spirit with faith they will bring out. And the spirit of faith, precious and necessary, will elevate a nation, and Israel will stand on its feet. It will begin to sense its treasure from ancient days, it will know that not falsehood was clothed in pride... [the nation] will remember that it has a valued land, a land of breadth for it, and family by family, one by one they will gather, and the desolate land will be built, and the spirit of Hashem that is on it will begin to pump in its children that were neglected, and from darkness the eyes of the blind will see.

13) ספר יואל פרק ג

א וְהָיָה אַחֲרֵי-כֵן, אֲשַׁפּוּךְ אֶת-רוּחִי עַל-כָּל-בָּשָׂר, וְנָבְאוּ, בְּנִיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם; וְזִקְנֵיכֶם, חֲלֵמוֹת יַחֲלֹמוּ--בְּחֹרֵיכֶם, חֲזִינֹת יִרְאוּ. ב וְגַם עַל-הַעֲבָדִים, וְעַל-הַשֹּׁפְחוֹת, בְּנִמִּים הִקְמָה, אֲשַׁפּוּךְ אֶת-רוּחִי. ג וְנָתַתִּי, מוֹפְתִים, בְּשִׁמְסִים, וּבְאַרְצִי: דָּם וְאֵשׁ, וְתִימָרוֹת עֶשֶׂן. ד הַשֶּׁמֶשׁ יִהְיֶה לְחֹשֶׁךְ, וְהַיָּרֵחַ לְדָם--לְפָנַי, בּוֹא יוֹם יְהוָה, הַגָּדוֹל, וְהַנּוֹרָא. ה וְהָיָה, כָּל אֲשֶׁר-יִקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה--יִמְלֹט: כִּי בְהֵר-צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם תִּהְיֶה פְּלִיטָה, כֹּאֲשֶׁר אָמַר יְהוָה, וּבְשָׂרֵידִים, אֲשֶׁר יְהוָה קָרָא

And it will happen after this, that I will pour out My spirit upon all flesh, and your sons and daughters will prophesy; your elders will dream [prophetic] dreams, and your young men will see visions.

14) מדרש רבה בראשית פרשה סח פסקה יב
(יב) ויחלוס והנה סולם אמר ר' אבהו דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין